

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NELSON MANDELA-BAAI
DISTRIK**

GRAAD 12

**AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V1
JUNIE 2023
NASIENRIGLYN**

PUNTE: 80

TYD: 2 uur

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 12 bladsye.

AFDELING A: LEESBEGRIP**ASSESSERINGSRIGLYNE**

- Spel- en taalfoute word NIE gepenaliseer NIE omdat die fokus op begrip is.
- Indien die kandidaat woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word daardie vreemde woorde geïgnoreer (toegedruk). Indien die antwoord sonder daardie vreemde woorde sinvol in Afrikaans is, word die kandidaat NIE GEPENALISEER NIE. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, is dit aanvaarbaar.
- By oop vrae word GEEN punt toegeken vir JA/NEE, EK STEM SAAM / EK STEM NIE SAAM NIE/ WAAR / ONWAAR of FEIT / MENING nie. Die rede / motivering verdien die punt.
- Waar eenwoordantwoorde gevra word en die kandidaat gee 'n volsin, is dit korrek MITS die korrekte woord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word.
- Wanneer TWEE / DRIE feite vereis word en 'n reeks word gegee, word SLEGS die eerste TWEE / DRIE nagesien.
- Aanvaar dialektiese variasies.
- Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem EN / OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meervoudigekeuse-vrae.
- Of soortgelyk aan bogenoemde beteken 'n sinoniem van die voorgestelde antwoord op die nasienriglyn.

VRAAG 1**TEKS A: 'SPEEL EN LEER'**[Verwerk uit *Kuier*, 16 MAART 2023]

VRAAG	ANTWOORD	VLAK	PUNT
1.1	(In) Kaapstad	1	1
1.2	Hulle moet huiswerk doen/lees.	1	1
1.3	Die kinders in Delft het nie geld vir videospelletjies nie. (Of soortgelyk)	3	1
1.4.1	Figuurlik	3	1

1.4.2	Dit beteken `n lekker/aangename/goeie gevoel (Enige een of soortgelyk)	3	1
1.5	Die mag gee om hul lewens te verbeter.	3	1
1.6	Albei sy ouers het hulle werk verloor/was werkloos.	1	1
1.7	Ja, dit is ons godgegewe plig en verantwoordelikheid om, waar moontlik, ons medemens en naaste te help. OF Nee, in vandag se moeilike lewe moet elkeen vir homself sorg. (Enige een of soortgelyk)	4	1
1.8	Hulle het begrip vir mekaar se omstandighede gehad / Hulle het mekaar verstaan. (Enige een of soortgelyk)	3	1
1.9	Dit het verhoed dat hy ook jonk sterf / in die tronk beland. Dit het bygedra tot sy sukses in die lewe.	3	1
1.10	<ul style="list-style-type: none"> • Dwelmmisbruik • Bendebedrywighede • Alkoholmisbruik • Misdaad (Enige twee)	1	2
1.11	Dit wys sy hartseer / empatie/ meegevoel	3	1
1.12	Hy is `n biblioteekbestuurder	1	1
1.13	Hy het bestuurder by Delft Openbare Biblioteek in Kaapstad geword en met sy biblioteekinisiatief begin.	2	1

1.14	<p>Hy het besef dat kinders met geletterdheid en skoolwerk sukkel.</p> <p>Hy wou hulle help om iets positiefs van hulle lewens te maak.</p> <p><i>(Enige een)</i></p>	1	1
1.15	Daar kom daaglik tussen 30 en 60 kinders op 'n weeksdag biblioteek toe.	3	1
1.16	Hy wil hulle leer dat niks in die lewe verniet is nie.	1	1
1.17	Hy wil selfs meer kinders help.	2	1
1.18	<p>Ja, want as jy ongeletterd is, is dit moeilik om 'n goeie werk te vind en 'n suksesvolle lewe te lei.</p> <p>OF</p> <p>Nee, daar is baie mense wat nie skool voltooi het nie, maar uiters suksesvolle entrepreneurs is.</p>	4	1
1.19	<p>Ja, ek hou ook daarvan om mense te help.</p> <p>Ja, ek het ook 'n wil om 'n sukses van my lewe te maak.</p> <p>Ja, ek het ook al baie moeilike omstandighede uitgestyg.</p> <p>OF</p> <p>Nee, ek het nog nooit swaar omstandighede beleef nie.</p>	5	1
1.20	<p>Tieners is baie beïnvloedbaar en rolmodelle kan 'n positiewe of negatiewe invloed op kinders hê.</p> <p>Positiewe rolmodelle kan 'n groot verskil in 'n tiener se lewe maak deur hulle te motiveer en te inspireer.</p> <p>Negatiewe rolmodelle kan tieners se lewens verwoes(deur hulle aan verkeerde dinge bloot te stel)</p>	5	1

1.21	Ja, dis belangrik om terug te gee aan jou gemeenskap, want so help jy ander om hul volle potensiaal te ontwikkel of hul omstandighede te verbeter.	4	1
1.22	Ja, want nou kan ek sien hoe lyk Ashley en die biblioteek waarvan daar gepraat word.	4	1
TEKS B : DIE VIRTUELE INKOPIE-PROSES			
[verwerk uit kalahari.com]			
1.23	Jy gebruik die pyltjie wanneer jy kliek om die rekenaar te gebruik en jy het dit ook nodig om jou aanlyninkopies te doen.	3	1
1.24	Om te wys hoe vinnig die bestellings verwerk word.	3	1
1.25	Mense wil ook waardering wys vir die volwassenes in hul lewens / hulle bederf / spesiaal laat voel	3	1
1.26	R200	1	1
1.27	Speletjies vir die Playstation	1	1
1.28	Die statistieke is verskaf deur kalahari.com	3	1
TOTAAL AFDELING A: 30			

AFDELING B: OPSOMMING

Nasien van die opsomming

Nasien van die opsomming word gebaseer op die insluiting van die relevante feite soos deur die teks voorgeskryf.

Die opsomming moet soos volg nagesien word:

- **Punttoekenning:**
  - 7 punte vir 7 feite (1 punt per feit)
  - 3 punte vir taal
  - Totaal punte: 10

- **Toekenning van taalpunte as leerders nie woordeliks aangehaal het nie:**
  - 1–3 korrekte feite: 1 punt
  - 4–5 korrekte feite: 2 punte
  - 6–7 korrekte feite: 3 punte

- **Toekenning van taalpunte as leerders woordeliks aangehaal het:**
  - 6–7 korrekte aanhalings: geen punte vir taal word toegeken nie
  - 4–5 korrekte aanhalings: maksimum 1 punt vir taal word toegeken
  - 2–3 korrekte aanhalings: maksimum 2 punte vir taal word toegeken
    - **Toegewing:** Indien die kandidaat 6 of 7 korrekte feite het, maar een daarvan is 'n direkte aanhaling, kry die kandidaat 6 of 7 punte vir die 6 of 7 feite en 3 punte vir die taal. Die kandidaat kry in hierdie geval dus 9/10 of 10/10 vir die opsomming.

Indien die kandidaat **net 1 direkte aanhaling** het, verdien die kandidaat net 1 punt vir die aanhaling en geen punte vir taal nie.

Getal woorde:

Waarom is musiek goed vir 'n mens?

Daar is heelwat redes waarom musiek goed is vir jou.

Selfs al voel jy bedruk, verbeter jou gemoedstemming wanneer jy na jou gunstelingmusiek luister. Die musiek veroorsaak dat jou brein dopamien vrystel, wat gevoelens van geluk, opwinding en vreugde versterk.

Atlete wat na motiverende musiek luister terwyl hulle aan wedlope deelneem, presteer beter. Persone wat na musiek luister terwyl hulle oefen, beweeg op die maat van musiek, wat dit meer genotvol maak sodat hulle selfs langer oefen.

Musiek kan as 'n natuurlike antidepressant beskou word omdat die brein die neuroöordraers serotonien en dopamien vrystel, wat jou gelukkig laat voel en jou algehele welstand verbeter.

Luister vir minstens 'n uur voor jy gaan slaap na klassieke of enige ontspannende musiek. Dit sal jou beter laat slaap. Navorsingsresultate toon dat die kombinasie van sagte beligting en strelende musiek maak dat jy minder eet en terselfdertyd jou kos meer geniet.

Volwassenes en kinders wat na musiek luister terwyl hulle studeer, memoriseer en herroep inligting makliker.

Kinders wat musiek- of sanglesse neem, presteer akademies beter as hul maats wat deelneem aan buitemuurse aktiwiteite wat nie met musiek verband hou nie.

Navorsing het getoon dat persone wat chroniese pyn ervaar het, verligting ervaar het deur na musiek te luister. Dit kan moontlik toegeskryf word aan die feit dat musiek spanning verlig en die liggaam dienooreenkomstig reageer.

Aangepas: <https://welstand.solidariteit.co.za/waarom-is-musiek-goed-n-mens/>

1. Musiek laat jou brein dopamien vrystel wat jou gelukkig laat voel.
2. Musiek laat jou beter presteer en langer oefen.
3. Musiek is 'n natuurlike antidepressant.
4. Musiek help jou om beter te slaap.
5. Musiek help jou om minder te eet en jou kos meer te geniet.
6. Jy leer en onthou inligting makliker wanneer jy na musiek luister.
7. Kinders wat musiek doen, vaar akademies beter as kinders wat nie musiek doen nie/
8. Musiek help om pyn en spanning te verlig.

TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAAL

ASSESSERINGSRIGLYNE

- Spelling
  - o Eenwoord-antwoorde word as korrek aanvaar selfs al is die spelling verkeerd. Die fout mag net nie die betekenis van die woord verander nie. Waar woordstrukture getoets word, moet dit korrek gespel word.
  - o By volsin-antwoorde word verkeerde spelling slegs gepenaliseer indien die fout in die taalstruktuur is wat getoets word.
  - o Waar afkortings getoets word, moet die leestekens korrek wees.
- Sinstrukture moet taalkundig korrek wees en in volsinne aangebied word volgens die instruksies.
- Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meervoudigekeuse-vrae.

VRAAG 3

TEKS D : ADVERTENSIE

[Verwerk uit [www.google images.co.za](http://www.google.com/images.co.za)]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
3.1	Dit is in hoofletters/groot letters/ letters in vetdruk/ letters in 'n ander kleur geskryf/ 'n ander font.	2
3.2	Mense wat van spookstories hou.	1
3.3	Die leser word gemanipuleer met die woorde: Koop Nou! / Beperkte voorraad!!	1
3.4	penregop (<i>sp</i>)	1
3.5	Die ou huis lyk spookagtig en skep spanning/ Dit sluit mooi aan by die teks.	1
3.6	<ul style="list-style-type: none"> • Dit laat die leser betrokke voel. • Dit maak die advertensie persoonlik.	1

	<ul style="list-style-type: none"> Dit is 'n manier om jou te oorreed / en te manipuleer. 	
3.7	voetstappe (<i>sp</i>)	1
3.8	Dit skep spanning/afwagting. Dit laat die leser dink.	1
3.9	Die prys van die boek	1
		[10]

VRAAG 4

TEKS E: STROKIESPRENT

[Verwerk uit www.flickr.com]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
4.1.1	Hy het 'n ondeunde/stout uitdrukking/ grinnik op sy gesig Hy staan gereed met arms langs die sye (liggaamstaal) (<i>Of soortgelyk</i>)	2
4.1.2	Ek wou die hond skrikmaak/ Ek wou die hond skrikgemaak het.	1
4.2.1	Bang/gestres	1
4.2.2	<ul style="list-style-type: none"> Hy sweet Sy oë is groot en bang Sy mond is vertrek van vrees (<i>Enige een of soortgelyk</i>)	1
4.2.3	Sy voet is in die lug	1

4.3.1	Die hond is `n spook.	1
4.4	Die lyntjies / strepies by sy ore	1
4.5	In raampie 1 is sy liggaamstaal sterk en hy lyk in beheer, maar in raampie 3 lyk hy verslae/ verskrik en bang/onseker. <i>(Enige een of soortgelyk)</i>	1
4.6	Daar is slegs dinkborrels.	1
		[10]

VRAAG 5.1

TEKS F: ARTIKEL

[Verwerk uit www.netwerk24.co.za]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
5.1.1	Daar bestaan beslis nie iets soos spoke en geeste nie.	1
5.1.2	daagliks (<i>sp</i>)	1
5.1.3	wat	1
5.1.4	tannie / tante	1
5.1.5	Hy kyk altyd vir haar as sy besig is om kos te maak.	1
5.1.6	ska-de-loos / ska/de/loos / ska+de+loos <i>(Enige EEN. Die verdeling moet volledig wees.)</i>	1

5.1.7	Sy voel nooit bang as hy daar is nie omdat hy baie vriendelik is.	1
5.1.8	Sy het al `n paar geeste in haar leeftyd gesien.	1
5.1.9	soekend (<i>sp</i>)	1
5.1.10	Susan sê dat die kwaai geeste `n mens bang laat voel/ Susan sê die kwaai geeste laat 'n mens bang voel.	1
5.1.11	Die vloer is glad en `n mens kan daarop gly. Die meisie se hare is lank en glad . Alles het glad verloop.	1
5.1.12	Dit is soms maar `n bietjie vreemd; tog gaan sy aan asof hulle nie daar is nie.	1
5.1.13	Die onbekende word deur die meeste mense gevrees.	1
5.1.14	kinderore	1
VRAAG 5.2		
TEKS G: PRENT		
[Verwerk uit www.jantoo.com]		
5.2.1	langs	1
5.2.2	mannetjie (<i>sp</i>)	1
5.2.3	ongesond/siek	1

5.2.4	kombers	1
5.2.5	meubels	1
5.2.6	herken	1
		[20]
	TOTAAL AFDELING C:	40
	GROOTTOTAAL:	80